

Zápis z 12. zasedání Rady pro koordinaci Polytematického strukturovaného hesláře (PSH) ze dne 12. 12. 2011

Přítomni:

PhDr. Milada Píšková (NTK), PhDr. Radka Římanová (NTK), Mgr. Kateřina Kamrádková (NTK), Mgr. Kristýna Kožuchová (NTK), Ing. Ctibor Škuta (NTK), Ing. Miloslav Nič, PhD. (VŠCHT), Mgr. Štěpánka Žižková (NTK), Bc. Jindřich Mynarz (NTK), Ilona Poláčková (ČVUT), Ing. Lukáš Slánský (Univerzita Pardubice), Pavlína Omastová, BBus (Hons) (NTK)

Omluveni:

Ing. Martin Svoboda (NTK), Mgr. Linda Jansová, PhD. (AV ČR), Josef Schwarz

Zasedání Rady pro koordinaci Polytematického strukturovaného hesláře (PSH) zahájila Kristýna Kožuchová, pracovnice referátu PSH, která přítomné přivítala a následně spolu se svými kolegy prezentovala výsledky činnosti referátu PSH od minulého zasedání Rady pro koordinaci PSH, které se konalo 16. 12. 2010. Poté přednesla plán na rok 2012 a předložila členům rady Koncepti rozvoje Polytematického strukturovaného hesláře (PSH) ke schválení.

V rámci shrnutí činnosti referátu PSH v roce 2011 byla komentována následující témata:

- **spolupráce referátu PSH se zástupci portálu cs.wikipedia.org,**
- **zveřejnění PSH pod licencí Creative Commons Uvedte autora-Zachovejte licenci 3.0 Česko,**
- **analýza logu vyhledávání v katalogu NTK,**
- **nástroje pro práci s PSH,**
- **indexace vědecko-výzkumné činnosti hesly PSH,**
- **propagace PSH v roce 2011.**

Na počátku roku 2011 navázal referát PSH spoluprací se zástupci portálu cs.wikipedia.org. Spolupráce spočívá ve vzájemném propojení hesel PSH a článků a kategorií ve Wikipedii. Aby k takovému propojení mohlo dojít, bylo nutné zveřejnit PSH pod stejnou nebo slučitelnou licencí, pod kterou je publikována Wikipedie. PSH bylo proto nově zveřejněno pod licencí Creative Commons Uvedte autora-Zachovejte licenci 3.0 Česko. V této souvislosti přiblížil Jindřich Mynarz z oddělení rozvoje elektronických služeb způsob automatického linkování hesel PSH a článků a kategorií ve Wikipedii. V rámci své prezentace zdůvodnil i význam takového linkování a specifikoval způsob spolupráce referátu PSH se zástupci portálu cs.wikipedia.org.

Analýza logu vyhledávání v katalogu NTK probíhá od září roku 2011 pravidelně jednou za měsíc s využitím služby Google Analytics. Tato služba zaznamenává jednotlivé dotazy položené v katalogu NTK a vytváří k nim statistiku jejich četnosti. Následný export do různých formátů (např. csv) umožňuje pracovníkům referátu PSH se souborem dále pracovat. Pavlína Omastová, pracovnice referátu PSH, představila přítomným hostům některé zajímavé výstupy, které se týkaly statistik prvních analýz logu vyhledávání v katalogu NTK. Za pomoci grafů ukázala nejprve podle čeho zákazníci NTK vyhledávali v katalogu. Kategorie zahrnovaly nejčastěji názvy publikací, jména osob a klíčová slova.

V prvním kole analýzy bylo zamítnuto 87% klíčových slov - kandidátů na nová hesla PSH vzešlá z analýzy logu, schválených deskriptorů pak bylo 12 (2%), schválených nedeskriptorů bylo 49 (9%). Dále byly shrnuty důvody pro zamítnutí hesel PSH (např. kategorie hesel příliš vágních nebo hesel velmi podrobných). Ve většině případů se však zamítnutá hesla již v některé podobě v PSH nacházejí.

V roce 2011 byla pozornost referátu PSH věnována také rozvoji služeb spojených s využíváním PSH. Nové služby představil Ctibor Škuta, pracovník referátu PSH. Nově byl vyvinut online nástroj *PSH Manager*¹, který byl vytvořen dle potřeb, návrhů a přání pracovníků věcné katalogizace v NTK za účelem zefektivnění práce s PSH při indexaci dokumentů. PSH Manager mohou používat nejen indexátoři v NTK, ale i pracovníci dalších spolupracujících knihoven a institucí. V rámci rozhraní PSH Manager je nyní možné také stáhnout celý, vždy aktualizovaný heslář ve formátu SKOS². Výhodou aplikace PSH Manager je možnost užití funkcí našeptávače (český i anglický), zobrazení historie prohlížení (3 poslední hesla) a funkce automatického odkazování hesel PSH na odpovídající články v portálu české Wikipedie. V roce 2011 byla rovněž zpřístupněna beta verze aplikace pro automatickou indexaci dokumentů hesly PSH³. Do připraveného pole se jednoduše vloží text, který na základě automatické analýzy textu doporučí uživateli tři hesla PSH, která by měla nejlépe vystihovat obsah vloženého textu či dokumentu.

V rámci setkání Rady pro koordinaci PSH vystoupil také Lukáš Slánský z Univerzity Pardubice, který hovořil o využití PSH pro indexaci vědecko-výzkumné činnosti. Po zvážení indexace vědecko-výzkumné činnosti podle Mezinárodního desetinného třídění a možnosti tvorby vlastních klíčových slov došli na Univerzitě Pardubice k rozhodnutí využívat PSH. Důvody výběru PSH byly do určité míry dány vlastnostmi PSH jako je hierarchičnost, polytematičnost, dvojjazyčnost a dostatečná podrobnost. Indexaci vědecko-výzkumné činnosti provádí zaměstnanci prostřednictvím editace vlastního profilu, v rámci které si mohou zaměstnanci vybírat příslušná hesla reprezentující jejich vědecko-výzkumné zaměření. U vybraných hesel mohou stanovovat pořadí preferencí. Ačkoli je nová aplikace v současnosti přístupná pouze v rámci intranetu univerzity, vědecko-výzkumné zaměření jednotlivých akademických pracovníků je zobrazováno na vizitkách zaměstnanců na veřejně přístupném webu univerzity.

Dále byli přítomní seznámeni s propagací PSH v roce 2011. Do této kategorie spadají příspěvky z konferencí Knihovny současnosti 2011 (*Elektronická stopa čtenáře v knihovnickém systému aneb co ví Aleph NTK i bez ankety*), Wikikonference (*Wikipedie a Polytematický strukturovaný heslář: mají něco společného?*), Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2011 (*Polytematický strukturovaný heslář jako nástroj spolupráce*) a příspěvek ze semináře Co se skrývá za vyhledáváním aneb Searching Session NTK 2011 (*Jak automaticky přiřadit dokumentům hesla PSH*).

Následně byl přednesen návrh činností referátu PSH na rok 2012:

- propagace PSH na odborných akcích, v odborných časopisech,
- uspořádat 3. ročník semináře Searching Session NTK,
- průběžně analyzovat log vyhledávání v katalogu NTK s využitím služby Google Analytics,
- pokračovat ve spolupráci se zástupci českého portálu cs.wikipedia.org,

1 <http://pshmanager.techlib.cz/>

2 <http://pshmanager.techlib.cz/static/skos/psh-skos.zip>

3 <http://invenio.ntkcz.cz/indexer/>

- zpřístupnit propojení na články ve Wikipedii z rozhraní prohlížení PSH a PSH Manager,
- zkontrolovat kvalitu náhodně vybraných linků - 500 (PSH a články a kategorie ve Wikipedii), zhodnotit a napsat zprávu,
- revize a aktualizace Pravidel pro správu a aktualizaci Polytematického strukturovaného hesláře (PSH) a Zásad pro vytváření Polytematického strukturovaného hesláře (PSH),
- upravit prohlížení PSH (implementace našeptávače, vyřešení aktualizací),
- distribuce online nástroje PSH Manager především spolupracujícím knihovnám, ale i dalším potenciálním zájemcům,
- distribuovat novou verzi PSH 3.1 na konci roku 2012.

Lukáš Slánský vyjádřil přání, aby byly v souboru SKOS/PSH k dispozici také linky na DBpedii, Předmětová hesla Kongresové knihovny a Wikipedii. Zároveň by podle něj bylo vhodné, aby soubor obsahoval datum, které by uživatelům pomohlo sledovat různé verze souboru.

V příštím roce doporučili členové Rady pro koordinaci PSH nabídnout PSH Manager spolupracujícím knihovnám a dalším institucím.

Na závěr jednání byla členům Rady pro koordinaci PSH představena Koncepce rozvoje Polytematického strukturovaného hesláře (PSH), která byla následně členy Rady pro koordinaci PSH schválena.

ZÁVĚR

Seznam úkolů pro rozvoj PSH v roce 2012 - výsledky práce budou prezentovány na zasedání Rady pro koordinaci PSH, která se uskuteční v roce 2012:

1. Průběžně informovat o rozvoji PSH:
 - 1.1. internetová prezentace <http://www.techlib.cz/cs/katalogy-a-databaze/ps/>,
 - 1.2. heslo PSH ve Wikipedii - kontrola změn a aktualizace, minimálně 4x ročně,
 - 1.3. články v odborných časopisech,
 - 1.4. prezentace na odborných konferencích,
 - 1.5. e-mailová konference knihovna@cesnet.cz - zaslání minimálně jednoho informativního mailu o aktualitách.
2. Průběžně analyzovat log vyhledávání v katalogu NTK.
3. Distribuovat novou verzi PSH 3.1.
4. Uspořádat 3. ročník semináře *Searching Session NTK*.
5. Na konci roku 2012 svolat Radu pro koordinaci PSH.

Rada pro koordinaci PSH souhlasí s plánem činnosti referátu PSH na rok 2012 a doporučuje zohlednit své návrhy na rozvoj PSH.

Četl: Ing. Martin Svoboda